

METODMATERIAL OM VÅLD OCH SEXUALISERAT VÅLD

Det finns många olika metodböcker kopplade till könsrelaterat och sexualiserat våld och här finns samlat material som man lätt kan ladda ner eller nå via webben. Mycket av materialet rekommenderas för högstadiet, men det förebyggande arbetet kräver att man tidigt tar upp och diskuterar våld och sexualiserat våld. Det betyder att materialet kan anpassas för att passa yngre elever.

Syfte: Att kartlägga vilka material som kunde vara användbara i det jämställdhetsfrämjande arbetet i skolan och när det kunde användas.

Alla skolor har sina egna utmaningar; därför ges här även några tips på hur man kan gå igenom materialet för att undersöka vilka som passar bäst för den aktuella klassen eller skolan.

Olika alternativ för materialgenomgång

- a) Välj en av metodhandböckerna, bläddra igenom och skriv en kort sammanfattning över vad materialet innehåller och på vilket sätt materialet kunde komma till användning i skolan. Presentera materialet på ett lärarmöte och i jämställdhetsgruppen.
- b) Grunda en läsecirkel för att bekanta dig med mer material. Gå igenom en text/en bok i taget, läs hela eller valda delar och presentera det under träffarna. Man kan också bjuda in lyssnare till träffarna, som inte deltar i diskussionen, utan bekantar sig med materialet via läsecirkelmedlemmarnas presentationer och diskussioner. Läsecirkeln kan vara en del av jämställdhetsgruppens verksamhet.
- c) Grunda en materialtestgrupp som testar materialet i sina egna klasser. Materialtestgruppen kan vara en fortsättning på läsecirkeln och kan lägga grunden för specialsydda material som passar just den lokala skolans utmaningar och förhållanden. Material från Sverige kan behöva extra anpassning vad gäller hänvisning till lagstiftning och styrdokument för skolan.

METODMATERIAL PÅ SVENSKA OCH PÅ FINSKA

Turvataitoja nuorille – opas sukupuolisen häirinnän ja seksuaalisen väkivallan ehkäisyyn

Det här materialet är det mest omfattande faktamaterialet om våld, där våld reflekteras ur ett flertal olika synvinklar. Materialet handlar om trygghetsfostran, mänskliga rättigheter, sociala och emotionella färdigheter, sexuella trakasserier, våld i relationer och sexualiserat våld. Materialet innehåller till största delar teori, här hittas all lagstiftning, men varvas med tidigare testade metoder från annat våldsförebyggande material (en stor del av det hittas här). Materialet rekommenderas för högstadiet.

Aaltonen, Jussi (2012) *Turvataitoja nuorille. Opas sukupuolisen häirinnän ja seksuaalisen väkivallan ehkäisyyn*. Opas 21, Terveystieteiden tutkimuskeskus (Institutet för hälsa och välfärd).
<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/b953f441-755e-4daa-a3c8-6994b16fb718>

Inte I vår skola

Inte I vår skola är jämställdhetsombudsmannens material mot sexuella trakasserier. På webbsidan hittas material för hur man kan behandla sexuella trakasserier under lektionstid. Materialet innehåller en video, färdiga lektionsupplägg, stödmaterial för läraren och en enkät, för att utreda trakasserier utbredning i den egna skolan.

Jämställdhetsombudsmannen (2014) <http://www.eimeidankoulussa.fi/?lang=sv>

Uskalla puhua väkivallasta – kolme tapaa käsitellä perheväkivaltaa yläkoulussa

I detta material presenteras tre olika sätt att hantera våld i nära relationer, tips för hur man kan diskutera temat med skolpersonalen eller tillsammans med föräldrarna. I materialet hittas färdiga lektionsupplägg, men också information om vad man gör ifall en elev berättar att den är utsatt. Materialet rekommenderas för högstadiet.

Marila-Penttinen, Leena (2012) *Uskalla puhua väkivallasta – kolme tapaa käsitellä perheväkivaltaa yläkoulussa*. Ensi- ja turvakotienliitto ry (Förbundet för mödra- och skyddshem r.f.).
<http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/liitto/julkaisut/uskalla-puhua-vakivallasta-2012/>

Att arbeta med sexuella trakasserier i skolan

I materialet presenteras begreppet sexuella trakasserier, enskilda övningar och metoder för klassen, men också lektionsupplägg. Även ett extra kapitel för de yngre eleverna ingår i materialet.

Dahlén, Sandra (2010). *Att arbeta med sexuella trakasserier i skolan*. RFSU.
<http://www.rfsu.se/Bildbank/Dokument/Method-Handledning/Sexuella-trakasserier-2010.pdf?epslanguage=sv>

Sexuella trakasserier och könsmobbing

Detta material är ett tilläggsmaterial om sexuella trakasserier och könsmobbing till DVD-materialet "Så ingen blir ensam... fem filmer om mobbing". Materialet innehåller fakta och upplägg för diskussion i klassen. Metodmaterialet kan laddas ned och användas även utan video. DVD:n, tillsammans med det tryckta materialet, kan beställas gratis från Folkhälsan.

Gustavsson, Malin (2012). *Sexuella trakasserier och könsmobbing*. Folkhälsan.
http://www.folkhalsan.fi/Global/VarVerksamhet/MaBra/J%C3%A4mst%C3%A4lldhet/Dvd-haftet_sexuella_trakasserier.pdf

Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda – Hur skolan kan arbeta mot trakasserier och kränkningar

I skolverkets material presenteras hur skolans personal framgångsrikt har arbetat med olika vanligt förekommande scenarion i skolan och hur deras arbetssätt har utvecklats på basen av detta arbete. Dessa case-studier har samlats som inspiration för er egen skolas diskussioner och arbete.

Skolverket. (2014). Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda – Hur skolan kan arbeta mot trakasserier och kränkningar. http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/vardegrund?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FBlob%2Fpdf3375.pdf%3Fk=3375

Var går gränsen? –Handledning för temaarbeten om integritet, sexuella trakasserier och sexualbrott.

En gedigen handledning som innehåller fakta, berättelser, frågeställningar, övningar och diskussionsunderlag för temaarbeten om jämställdhet, kroppslig och själslig integritet, sexuella trakasserier och sexualbrott. Materialet rekommenderas för högstadiet och andra stadiet.

Grände, Josefin & Odén Niklas (2007). Var går gränsen? –Handledning för temaarbeten om integritet, sexuella trakasserier och sexualbrott. Brottsförebyggande rådet.
<http://www.bra.se/bra/publikationer/arkiv/publikationer/2007-12-31-var-gar-gransen.html>

Ses offline?

Ses offline? består av en handledande bok samt fem kortfilmer på DVD. Materialet behandlar tre teman: hur man presenterar sig på webben, hur man drar gränser och om att ha sex mot ersättning. Temana behandlas med övningar, fall och diskussioner och rekommenderas för högstadiet och andra stadiet. Materialet kan användas även utan DVD-materialet.

Grände, Josefin & Johnny Lindqvist (2009). Ses offline? Ett metodmaterial om unga, sex och internet. Ungdomsstyrelsen.

<http://www2.ungdomsstyrelsen.se/butiksadmin/showDoc/ff808081272391c10127857e604a000a/SesOffline.pdf>

Machofabriken (även eng)

Machofabriken består av 17 olika kortfilmer som fokuserar på maskulinitet ur ett normkritiskt perspektiv, samt även våld. Filmerna finns textade till engelska och fungerar som diskussionsunderlag för arbete med unga. Man får gratis tillgång till handledningsmaterialet och alla filmerna genom att registrera sig. Materialet rekommenderas för högstadiet och andra stadiet.

www.machofabriken.se

Lås upp

Lås upp behandlar kön, sexualitet och heder ur ett normkritiskt perspektiv och med de mänskliga rättigheterna som grund. Materialet innehåller färdiga lektionsupplägg och kräver gratis registrering.

<http://www.lasupp.nu/>

Fredi- Pojat, tasa-arvo ja ihmisoikeudet

Materialet Fredi lyfter fram pojkar, jämställdhet och mänskliga rättigheter till diskussion genom statistik, citat, fakta, berättelser och övningar att använda som en del av undervisningen. De två sista kapitlen behandlar jämlikhet, självbestämmanderätt och utövande av våld. Materialet rekommenderas för högstadiet och andra stadiet.

Holm, Saija & Laukkanen, Mari-Elina (toim.). (2013). *Fredi. Pojat, tasa-arvo ja ihmisoikeudet*.

Opetusmateriaali. Setlementtinuorten liitto ry. Aksidenssi Oy, Helsinki

<http://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/fredi-taitto2013.pdf>

Friidu – tyttöjen ja naisten ihmisoikeudet

Materialet Friidu lyfter fram flickor och kvinnors situation inte bara ur en nationell, utan även ur en internationell synvinkel. Materialet är utarbetat för skolan och innehåller statistik, citat, berättelser och övningar för klassrummet. Kapitel fyra behandlar temat våld. Materialet rekommenderas för högstadiet och andra stadiet.

Puhakainen, Rosa (2004). *Friidu, tyttöjen ja naisten ihmisoikeudet*. Helsinki: Ihmisoikeusliitto (Förbundet för mänskliga rättigheter). <http://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/friidu.pdf>

minagranser.fi

Mina gränser är en webbportal med information om våld, som riktar sig till unga kvinnor. Här hittas fakta om olika typer av våld, både i relationer och på webben. Dessutom vad man som kompis eller vuxen kan göra om man känner till någon som upplevt våld.

<http://www.omatrajani.fi/fi/etusivu/>

Min kropp

Min kropp-materialet stöder en sund utvecklinga ungas sexuella utveckling. Webbsidan erbjuder statistik och kunskap kring sexuellt utnyttjande och hur man kan ingripa. För kampanjen och webbsidan ansvarar Institutet för hälsa och välfärd (THL).

<http://www.munkroppa.fi/hem/>

Mun Rajat!

Mun Rajat! är ett skolmaterial utarbetat för att ta upp frågor som berör sexualiserat våld, och som samlats på webben. Här hittas fakta om våld samt korta övningar att ta upp i klassen.

<http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=mista-on-kysymys>

Nuorten Exit

Nuorten Exit ger lågtröskelstöd och hjälp till unga som har utsatts för sexuellt utnyttjande eller sexköp. På webbportalen finns tre filmer som kan användas som underlag för diskussion kring dessa teman.

<http://www.exithanke.fi/>

